

Zichtzending Technisch lezen

Groep 5

Technisch lezen

Groep 5

Technisch lezen groep 5 (TL5) sluit aan bij Technisch lezen groep 4 (TL4) van Actief Leren Lezen. In het lesboek met in totaal 36 lessen worden de leesmoeilijkheden behandeld die de leerlingen tegenkomen bij AVI-M5 en AVI-E5. Hiermee kan één les per week worden gegeven.

Een gedeelte van de lessen van TL5 bestaat uit herhaling van leesmoeilijkheden die al eerder zijn aangeboden in TL4, een gedeelte uit nieuwe moeilijkheden, en een gedeelte uit herhalingslessen waarin twee moeilijkheden samen aan bod komen in een langere tekst.

Het lesboek is dus opgebouwd in blokjes van telkens drie lessen:

- Les 1** Moeilijkheid uit TL4 wordt herhaald en uitgebreid met nieuwe woorden, in een tekst van één pagina (bijvoorbeeld: de -ch- uitgesproken als -sj-).
- Les 2** Nieuwe moeilijkheid wordt aangeboden in een tekst van één pagina (bijvoorbeeld: de -ou- uitgesproken als -oe-).
- Les 3** De moeilijkheden van les 1 en les 2 worden samen herhaald in een tekst van drie pagina's.

Elke tiende les is een herhalingsles waarin alle moeilijkheden die tot dan toe zijn aangeboden samen worden herhaald in een tekst van drie pagina's.

Naast verhalen zijn er ook informatieve teksten, raadsels, brieven, krantenartikelen, toneelteksten en meer andersoortige teksten opgenomen. Bij Actief Leren Lezen draait het om de teksten. Die zijn allemaal de moeite waard om te lezen. Ze zijn grappig, spannend, interessant of verbazend. Zo is leren lezen echt leuk!

Leesmoeilijkheid uit Technisch lezen groep 4 wordt herhaald (hier: woorden met een -y-).

De woorden die in de tekst voorkomen, worden vooraf geoefend.

Les 14
De pyjama

pyjama	ponykamp	pylon
de pyjama	het ponykamp	de pylon
python	synoniem	pyjamabroek
de python	het synoniem	de pyjamabroek
pyjamajasje		
het pyjamajasje		
Egypte	memorospel	Disneyfilm
gymnastiek	babydino	volleybal
mysterie	babyartikel	ijshockey
mysterieus	systeem	veldhockey
symbool	hypnose	hockeyelftal
symptoom	privacy	smiley

40

P

de **pony** (*meervoud pony's*)

- Een **pony** is een klein paard. Er zijn verschillende soorten pony's.
- Een **pony** is ook haar dat recht boven de ogen is afgeknipt.

het **ponykamp** (*meervoud ponykampen*)

Een **ponykamp** is een vakantiecamp met pony's voor kinderen.

de **pyjama** (*meervoud pyjama's*)

Een **pyjama** is kleding die je 's nachts draagt. De pyjama bestaat meestal uit een pyjamabroek en een pyjamajasje. Er zijn ook veel pyjama's uit één stuk.

de **pylon** (*meervoud pylonnen of pylonen*)

Een **pylon** is een oranje plastic kegel die wordt gebruikt om de weg af te zetten als er werkzaamheden zijn. Ook op het sportveld worden er vaak pylonen gebruikt. *Synoniem:* verkeerskegel.

de **python** (*meervoud pythons*)

- Een **python** is een slang die drie meter lang kan worden. Het is een wurmslang. Dat betekent dat hij zijn lichaam om de prooi heen wikkelst en hem dan dood knijpt.
- De **Python** is een achtbaan in de Efteling die net zo kronkelt als een slang.

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z

41

De woordrijen bieden extra oefenmateriaal.

De woorden uit de gele blokken worden aangeboden in een tekst geschreven op het niveau van groep 5.

Nieuwe leesmoeilijkheid wordt aangeboden (hier: woorden eindigend op -isch).

Les 15
Fantastisch

fantastisch	gigantisch	allergisch
tropisch	vegetarisch	logisch
medisch	problematisch	Scandinavisch
Atlantisch	automatisch	
Belgisch	magisch	hilarisch
Russisch	technisch	thematisch
Arabisch	praktisch	alfabetisch
Aziatisch		

42

Allergisch voor paddenstoelen

Op een tropisch eiland midden in de Atlantische oceaan woont de Bilber. Een gigantisch beest van wel 3 meter lang. Hij heeft grote klauwen en vlijmscherpe tanden. Niet om mensen of dieren mee op te eten hoor, want een Bilber eet vegetarisch. Hij eet alleen maar planten, paddenstoelen en fruit. De Bilber is bevriend met alle dieren op het eiland. Maar er is iets wat de dieren niet zo leuk aan hem vinden. Hij laat namelijk ontzettende vieze scheten. De hele dag door!

Op een dag zegt de wijze uil in het bos: 'Het lijkt mij logisch dat er hier sprake is van een medisch probleem. Volgens mij ben je allergisch voor paddenstoelen. Probeer ze alsjeblift niet meer te eten, want de stank is hier niet uit te houden!'

De Bilber volgt zijn advies op en merkt meteen verschil. Hij laat geen scheten meer! De dieren durven weer uit hun hulletjes te komen. De bloemen bloeien weer en de bijtjes zoemen met plezier door de lucht.

'Fantastisch,' juicht de uil. 'Het ruikt hier weer heerlijk.'

Maar op een ochtend ziet de Bilber een hele grote, gele paddenstoel met witte stippen. Automatisch steekt hij het ding in zijn bek en vreet hem in een hap op! Niet veel later krijgt hij stekende krampen in zijn buik. Hij bukt voorover en laat een enorme scheet.

De dieren vluchten meteen terug naar hun hulletjes.

'Dit is problematisch,' zegt de uil 's avonds tegen de Bilber. 'Als je niet stopt met die paddenstoelen, moet je weg. Ver weg, naar een Scandinavisch land of zo, zolang wij je maar niet meer ruiken.'

Dat wil de Bilber natuurlijk niet. Hij kan zijn vrienden niet missen... Hij ruilt de paddenstoelen in voor kokosnoten, bananen en mango's. Maar zo heel af neemt hij op een afgelegen plekje stiekem toch een klein hapje van een paddenstoel. Hierdoor laat hij maar hele kleine scheetjes. En zo is er niemand die er last van heeft!

43

Elke les een grappige, spannende of leerzame tekst waarmee de leesmoeilijkheid wordt inge oefend.

In elke derde les worden de leesmoelijkheden van de twee lessen ervoor samen herhaald.

Elke derde les wordt een tekst van drie pagina's aangeboden, waardoor de leerlingen oefenen met het lezen van langere teksten.

Les 16 De Olympische Spelen

olympisch	atletisch	mysterieus
magisch	ijshockeyen wij ijshockeyen	paralympisch
kritisch	typisch	symbool het symbool
logisch	fantastisch	
toeristisch	lynx	hypnose
romantisch	Egypte	systeem
historisch	gymschoen	babyartikel
biologisch	gymnastiek	encyclopedie

De Olympische Spelen

Ben jij een sportief type? Dan heb je vast wel eens van de Olympische Spelen gehoord. Het is een groot toernooi voor heel veel verschillende sporten. De Olympische Spelen worden om de vier jaar gehouden. Steeds in een andere stad. Er doen sporters mee uit landen van over de hele wereld, maar dat is niet altijd zo geweest.

De Olympische Spelen zijn al heel oud. Bijna drieduizend jaar geleden werd het toernooi voor het eerst gehouden. Dat was in het oude Griekenland, in het stadje Olympia. Daar kwamen de beste sporters van Griekenland bij elkaar. De meest atletische en de fysiek sterkste mannen deden wedstrijden tegen elkaar. En zij sportten helemaal in hun blootje. Tijdens de wedstrijd én de training. Vrouwen mochten in die tijd niet meedoen.

Een belangrijk doel van de Olympische Spelen was het stichten van vrede. In de tijd van de eerste Spelen waren er altijd wel ruzies en oorlogjes op verschillende plekken in het land. Eens in de vier jaar trokken er dan 'omroepers' rond. Zij vertelden iedereen dat de Olympische Spelen weer zouden beginnen. Om de sporters veilig naar Olympia te kunnen laten reizen, stopten dan alle gevechten. Zo belangrijk vonden de Grieken de Olympische Spelen. Iedereen kreeg dan een half jaartje rust, want het toernooi duurde in die tijd bijna zes maanden.

De Olympische Spelen waren dus een symbool van vrede, wat eigenlijk niet zo logisch was. De Grieken van drieduizend jaar geleden zagen sport namelijk als een oefening voor oorlog. Het

44

45

zal je dus niet verbazen dat er op de vroege Olympische Spelen vooral sporten werden beoefend die handig waren bij gevechten: worstelen, boksen, speerwerpen, discuswerpen, hardlopen en wagen mennen.

De strijdlustige Grieken kozen ook een typisch symbool: vuur. Mysterieuze, dansende vrouwen staken de fakkel aan. En niet zomaar met een lucifer, maar in een soort magisch ritueel, waarbij de zonnestralen in spiegels werden opgevangen. Ook nu wordt er nog een fakkel gebruikt bij de Olympische Spelen. Elk jaar mag een belangrijke sporter de vlam aansteken.

De Olympische Spelen zijn lange tijd weg geweest. Er was na duizend jaar een nieuwe keizer uit Rome gekomen. Die Romeinse keizer wilde niks weten van die oude Grieken. Alles wat met hen te maken had, werd verboden. Ook de Olympische Spelen.

Het toernooi werd verboden maar niet vergeten. Ongeveer 125 jaar geleden werden de eerste moderne Olympische Spelen gehouden. Met weer als doel: vrede. Dit keer voor de hele wereld. Sporters uit alle landen mochten meedoen. Men dacht: als je samen sport, vecht je niet tegen elkaar. Helaas bleek dat niet waar te zijn, maar de Olympische Spelen groeiden wel uit tot iets gigantisch.

Op de moderne Olympische Spelen kwamen er steeds meer sporten bij. Zoals roeien (1900), hockey (1908), basketbal (1936), volleybal (1964) en BMX (2008). Maar er wordt wel kritisch gekeken of een sport niet te ouderwets is. Tegenwoordig zijn touwtrekken en het schieten op levende duiven bijvoorbeeld verboden.

Omdat er zo veel verschillende sporten meededen, die ook andere omstandigheden nodig hadden, ontstonden er honderd jaar geleden twee versies van het toernooi. De zomerspelen waren voor 'warme' sporten als zwemmen en atletiek. 'Koude' sporten als schaatsen en ijshockeyen hoorden bij de winterspelen. Tijdens de Winterspelen winnen Nederlandse sporters vaak veel medailles!

De Olympische Spelen werden steeds meer van iedereen. Vanaf 1900 mochten vrouwen ook meedoen. Sporters met een handicap moesten nog wat langer wachten, maar kregen uiteindelijk hun eigen Spelen, de Paralympische Spelen. Alle sporters horen erbij, het belangrijkste motto is: sportief zijn.

In 1936 gaven twee hoogspringers een fantastisch voorbeeld van sportief gedrag. Ze sprongen precies even hoog en kwamen zo samen op de tweede plek. Ze mochten opnieuw, maar dat wilden ze niet. Ze deelden het zilver en brons. Letterlijk. Ze sneden de twee medailles door midden en maakten ze weer aan elkaar. Nu hadden ze allebei half zilver en half brons. Zij werden hierdoor beroemder dan de springer die goud won. En dat bewijst: sportiviteit winst! In 2020 deelden twee andere Olympische hoogspringers hun ereplaats op het podium. Een Italiaan en een springer uit Qatar deelden dit keer de gouden plak.

46

47

Het lesboek bevat veel verschillende tekstsoorten, waaronder verhalen, gedichten, informatieve teksten, toneelteksten en nog veel meer.

Algemene instructie van een les

Een les duurt 60 minuten en kan indien gewenst in twee lesmomenten worden verdeeld: een instructieles en een differentiatieles.

DEEL 1 – INSTRUCTIELES

Pre-teaching

Let op: de pre-teaching houdt je aan het einde van de voorgaande les technisch lezen.

Leerlingen die extra instructie nodig hebben, komen naar de instructietafel. Je kunt, afhankelijk van de instructiebehoefte, de volgende dingen doen:

- Pak de gele woordblokken van de volgende les erbij. Lees rustig met elkaar de woorden en bespreek moeilijke woorden.
- Lees een gedeelte van de tekst samen zachtjes hardop.

De overige leerlingen kunnen tijdens de pre-teaching vrij lezen.

1. Aanbieden al bekende of nieuwe leesmoeilijkheid

Vertel welke leesmoeilijkheid of welke leesmoeilijkheden in deze les aan bod komen.

Zie hiervoor ook de Instructie per les.

2. Lezen van de gele woordblokken

- Vertel dat de woorden in de gele blokken later terug zullen komen in de tekst die bij de les hoort. Lees met de groep de woorden in de gele blokken door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
 - * Het is de bedoeling dat de woorden als geheel worden gelezen. Dat mag langzaam gaan, als het maar wel vloeiend is.
 - * Let op dat leerlingen niet wachten tot ze het hele woord gezien hebben voordat ze het voorlezen. Het is de bedoeling dat ze gewoon beginnen met het eerste stukje en daarna vloeiend verder lezen totdat elke stap van het woord gedaan is.
- Vertel kort de betekenis van de woorden die de leerlingen niet kennen.

De herhalingslessen bevatten geen gele woordblokken.

3. Lezen van de tekst

- Lees afhankelijk van de groep samen zachtjes hardop of ieder voor zich zachtjes hardop de hele tekst op de rechterpagina.
- Bespreek wat voor soort tekst dit is (zie de Instructie per les).
- Stel na het lezen van de tekst een of meerdere vragen om te zien of de tekst echt begrepen is. Beantwoord door middel van modellen samen met de leerlingen de vragen die bij de Instructie per les zijn opgenomen.

4. Lezen van de roze woordrijen

- Lees klassikaal de woorden in de roze woordrijen. Doe dit door middel van voordoen, nadoen, zelf doen.
- Vertel kort de betekenis van de woorden die de leerlingen niet kennen.

DEEL 2 – DIFFERENTIATIELES

5. Differentiatie

Differentieer met alle leerlingen

- De leerlingen die moeite hebben met een bepaalde leesmoeilijkheid, oefenen aan de instructietafel de tekst van de betreffende les. Je kunt nog eens samen de tekst lezen door middel van voordoen, nadoen, zelf doen. Eventueel kun je de woorden uit de gele en roze blokken herhalen.
- De leerlingen die geen moeite hebben met de leesmoeilijkheid/leesmoeilijkheden herhalen hardop de woorden in de gele en roze blokken, bijvoorbeeld in tweetallen of met een actieve werkvorm. Ze kunnen ook vrij lezen.
- De leerlingen die voorlopen, kunnen nu instructie krijgen over de leesmoeilijkheden waar zij momenteel aan toe zijn (dus van latere lessen).

Zie ook het hoofdstuk Richtlijnen voor de differentiatieles op pagina 13-14.

6. Vrij lezen

Gebruik deze tijd eventueel voor de pre-teaching van de volgende les.

7. Afronden en evalueren

- Vrij lezen en extra instructie afronden.
- Evalueer de les met de leerlingen. Hoe vonden ze het gaan? Wat vonden de leerlingen van de tekst? Wat vonden ze leuk of juist minder leuk? Wat vonden ze moeilijk of juist makkelijk? Wat hebben ze geleerd?

Let op

Ook leerlingen die meer tijd nodig hebben voor het technisch lezen, moeten voldoende mogelijkheid krijgen om vrij te lezen. Zorg er daarom voor dat deze kinderen niet elke keer tijdens het vrij lezen bezig zijn met de verlengde instructie of pre-teaching, maar laat hen ook lezen in de daarvoor beschikbare tijd.

